

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Sekretarz Stanu
Krzysztof Bolesta

DPM-WJP.050.6.2024.MW
3119796.12169196.9839941
Warszawa, 12-04-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację poselską pana Dariusza Mateckiego, z dnia 28 marca 2024 r., nr K10INT2177, w sprawie powszechnego alarmowania o zanieczyszczeniu powietrza przy przekroczeniu norm stosowanych w państwach Unii Europejskiej, przedstawiam odpowiedź resortu środowiska i klimatu na pytania Pana posła.

Na wstępie wskazuję, że w państwach Unii Europejskiej, zgodnie z zapisami Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w *sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy*, wprowadzony został obowiązek informowania społeczeństwa o sytuacjach wystąpienia poziomu informowania i alarmowego w odniesieniu do ozonu (O₃) oraz o sytuacjach wystąpienia poziomu alarmowego dla dwutlenku siarki (SO₂), dwutlenku azotu (NO₂). Prawodawstwo UE nie określa poziomów informowania i alarmowych dla pozostałych zanieczyszczeń, w tym pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 i nie nakłada obowiązku przyjmowania poziomu informowania i alarmowych dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Decyzja o wprowadzeniu takiej regulacji leży po stronie państwa członkowskiego. Mając powyższe na uwadze, każde z państw członkowskich EU może przyjmować inne wartości poziomów informowania i alarmowania w odniesieniu do pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Zapisy Dyrektywy 2008/50/WE w zakresie poziomów informowania i alarmowych zostały transponowane do prawa krajowego poprzez rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w *sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu* (Dz. U. z 2021 r. poz. 845) – w którym poziomy alarmowe określono w załączniku nr 4, a poziomy informowania w załączniku nr 5. Oprócz transpozycji przepisów UE w odniesieniu do O₃, SO₂ i NO₂ w załącznikach do ww. rozporządzenia określono poziom informowania i poziom alarmowy dla pyłu zawieszonego PM10.

Zgodnie z art. 94 ust. 1b i 1c ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2024 r. poz. 54), zwanej dalej: „ustawa Poś”, w przypadku ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego substancji w powietrzu oraz w przypadku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego Główny Inspektor Ochrony Środowiska (dalej: „GIOŚ”) powiadamia, poprzez wystanie odpowiedniego powiadomienia za pomocą poczty elektronicznej, właściwe obszarowo wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego (wczk) oraz zarząd województwa.

Proces przygotowywania powiadomień przez pracowników Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska jest poprzedzony analizą dostępnych danych tj. wyników pomiarów,

wyników prognoz krótkoterminowych jakości powietrza przygotowywanych codziennie przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy (IOŚ-PIB) oraz prognoz meteorologicznych, i jest wykonany w określonym rygorze czasowym. Zadanie to, realizowane jest przez GIOŚ przez cały rok, w tym w dni wolne od pracy.

Zgodnie z art. 93 ust. 2 ustawy Poś, powiadomienie przygotowywane przez GIOŚ zawiera:

- datę, godzinę i obszar, na którym wystąpiło ryzyko przekroczenia albo przekroczenie oraz przyczyny tego stanu;
- prognozy zmian poziomów substancji w powietrzu łącznie z przyczynami tych zmian, obszaru, którego dotyczy oraz czasu trwania przekroczenia albo ryzyka jego wystąpienia;
- wskazanie grup ludności wrażliwych na przekroczenie, obejmujących w szczególności osoby starsze i dzieci oraz środki ostrożności, które mają być przez nie podjęte;
- informację o obowiązujących ograniczeniach i innych środkach zaradczych.

Po otrzymaniu z GIOŚ powiadomienia, wojewódzkie centrum zarządzania kryzysowego zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy Poś niezwłocznie powiadamia społeczeństwo oraz podmioty, o których mowa w art. 92 ust. 2 pkt 1 ustawy Poś w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie, o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego oraz o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego substancji w powietrzu.

Ponadto funkcjonuje system wysyłania powiadomień przez GIOŚ do Rządowego Centrum Bezpieczeństwa (RCB). Powiadomienia takie, przekazywane są w przypadku stwierdzenia w danym dniu ryzyka wystąpienia przekroczenia poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10. Po otrzymaniu powiadomienia, RCB rozsyła informacje o złej jakości powietrza, w formie wiadomości SMS, na numery telefonów komórkowych znajdujących się na obszarze powiatu, którego dotyczyło ryzyko przekroczenia.

Informacje o złej jakości powietrza udostępniane są na portalu Jakość Powietrza Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/home>) w zakładce Ostrzeżenia. Na stronach regionalnych (wojewódzkich) ww. portalu umieszczane są ponadto powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego oraz o wystąpieniu przekroczenia poziomu informowania lub alarmowego substancji w powietrzu (np. dla województwa mazowieckiego: <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/7/overruns/0>).

Jednocześnie na portalu Jakość Powietrza GIOŚ dostępne są bieżące wyniki pomiarów jakości powietrza prowadzone w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/current>) oraz prognozy krótkoterminowe jakości powietrza wykonywane przez IOŚ-PIB (<https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/airPollution>).

Podsumowując należy stwierdzić, iż resort klimatu i środowiska w ramach obowiązków i kompetencji wywiązuje się z obowiązków nałożonych prawem UE i krajowym, w zakresie przygotowywania i przesyłania powiadomień o złej jakości powietrza. Jednocześnie dostrzegamy potrzebę usprawnienia w zakresie ścieżki przekazywania powiadomień, by zapewnić jak najszybsze ostrzeżenie obywateli o zagrożeniu związanym z wysokim zanieczyszczeniem powietrza. Aktualnie w województwach mazowieckim i małopolskim wdrożony został pilotażowo System Lokalnych Ostrzeżeń Publicznych (SYSLOP), który jest elektronicznym systemem powiadamiania o wprowadzonych stopniach zagrożenia złą jakością powietrza. Jest to narzędzie, które powstało w ramach projektu finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach Programu Operacyjnego Polska

Cyfrowa. Doświadczenia w zakresie funkcjonowania pilotażu zostaną wykorzystane w ramach planowania rozwiązań ogólnopolskich.

Należy wskazać, że trwają prace nad projektem nowej dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (AAQD), która wprowadza nowe wyzwania określone w AAQD:

1. zaostrzenie standardów jakości powietrza do osiągnięcia do 2030 r.,
2. rozszerzenie systemu monitoringu i oceny jakości powietrza w państwach członkowskich UE – pomiar nowych zanieczyszczeń i zwiększenie liczby stacji pomiarowych,
3. rozbudowa przepisów dotyczących przygotowania i realizacji programów ochrony powietrza, a także wprowadzenie nowych instrumentów zarządzania jakością powietrza tzw. plany działania dotyczące jakości powietrza (tzw. air quality roadmaps),
4. wprowadzenie nowych narzędzi prawnych, mających na celu przeciwdziałanie naruszeniom przepisów prawa w zakresie jakości powietrza, czyli kary i odszkodowania za szkody, także w procesach cywilnych i zapewnienia obowiązkowego dostępu do wymiaru sprawiedliwości;

Planowane przyjęcie przez Radę UE oraz wejście w życie AAQD to I półrocze 2024 r. Po tym terminie Polska będzie miała 24 miesiące na transpozycję przepisów do polskiego prawa.

W związku z powyższym system oceny powszechnego alarmowania o zanieczyszczeniu powietrza przy przekroczeniu norm stosowanych w państwach Unii Europejskiej, będzie stanowił przedmiot analiz i przygotowania nowych rozwiązań dla Polski.

Z wyrazami szacunku

Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM